

BEREZIKI SENTIKORRAK DIREN LANGILEAK (TES): GIDA PRAKTIKOA.

Arlora iritsi diren galdera ugariak ikusita, eta gai korapilatsua dela jakinda, Gidaliburu bat egin dugu. Gidaliburu horretan bildu dugu gaiekin lotuta jakin eta ezagutu behar dugun guztia.

Laneko Arriskuen Prebentziorako Zerbitzuaren (LAPZ) osasun-zerbitzuak SARS-CoV-2 koronabirusen infekzioari dagokionez bereziki sentikorrak diren langileen presentzia ebaluatu behar du, langilearen sentsibilitate berezia ezarri behar du eta prebentzio-, egokitzapen- eta babes-neurriei buruzko txostena egin behar du. Horretarako, kontuan hartuko du lana langilearen osasun-egoeraren berezko arriskua handitu gabe egitea ahalbidetzen duten baldintzak dauden edo ez dauden.

2020ko apirilaren 8an eskuragarri zegoen ebidentzia zientifikoarekin, Osasun Ministerioak COVID-19rako talde kaltebera gisa definitu ditu honako hauek:

- Diabetesa.
- Gaixotasun kardiobaskularra, hipertentsioa barne.
- Biriketako gaixotasun kronikoa.
- Inmunoeskasia.
- Tratamendu aktiboko fasean dagoen minbizia.
- Haurdunaldia.
- 60 urtetik gorakoak.

Pertsona bat bereziki sentikortzat jotzeko SARS-CoV-2-rekiko, lehenengo paragrafoan adierazitakoa aplikatu behar da. Ebaluazio hori da kasu bakoitzari

egokitutako erabaki tekniko prebentiboak hartzeko oinarri gisa erabil daitekeen jarduera tekniko bakarra.

2020/03/31ko Lan Osasuneko Buletinean ESKABIDE-EREDU bat bidali genuen, langileek enpresari eska ziezaioten Prebentzio Zerbitzuko Mediku Arloari bidal ziezaioten, hark COVID-19rekiko kalteberatasun edo sentikortasun bereziaren balorazioa egin ziezaien.

Balorazio hori **TXOSTEN MEDIKO** batekin amaitzen da. Txosten horretan, Prebentzio Zerbitzuko medikuak proposatzen du, bere irizpideetan oinarrituta, bereziki sentikorra den langileak **EGOKITZAPENA, ALDAKETA edo ALDI BATERAKO EZINTASUNA** behar duela.

Dakigunez, aldi baterako ezintasun-egoeran sartu ahal izateko irizpideak asko gogortu dira Espainiako Osasun Ministerioaren "**Laneko Arriskuen Prebentziorako Zerbitzuetarako Jarduera Prozedura, SARS-CoV-2ren eraginpean egotearen aurrean**" azken eguneratzetik.

(<https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/documentos/PrevencionRRL COVID-19.pdf>).

Apirilaren 8tik aurrera, Bereziki Sentikorrak diren langileen gehiengoa ABE egoerara igarotzeko moduan egongo ez direnez (indarrean dauden irizpide hain murriztaileak kontuan hartuta), Arloak urrakorrak diren pertsonentzat egin beharreko urratsak hauek proposatzen ditu:

1. **Enpresari eskaera egitea Prebentzio Zerbitzuko mediku-zerbitzura bidal ditzaten (2020/03/31ko buletineko eskabide-eredua):** komenigarria da pertsona urrakor GUZTIEK balorazio-eskaera hori egitea.
 - Nahiz eta jakin eskaera horrek ez duela ia inoiz aldi baterako ezintasunik ekarriko, froga-elementu bat ematen digu, eta, prebentzio-neurriak betetzen ez

Koronabirusa

Coronavirus-Covid19

diren egoera batean, froga gisa balioko luke ERREKLAMAZIO eta/edo SALAKETETAN.

2. Enpresak Prebentzio Zerbitzuko Zerbitzu Medikora bidaltzen ez bagaitu (edo aipatutako eskaerari erantzuten ez badio): gertakariak Osalanen salatu behar ditugu (**salaketa-eredua 2020/03/31ko Aldizkarian**).

3. Mediku-zerbitzuak langilearen balorazioa egin ondoren, TXOSTENA egingo du. Txosten horretan, ondorioa formatu honetan agertuko da:

APTITUD LABORAL

Antitud: CARTA DE ASESORAMIENTO

Trabajador vulnerable, puede continuar con su trabajo utilizando los EPI's adecuados.

Periodicidad: .

Prebentzio Zerbitzuko fakultatiboak "LANGILE BEREZIKI SENTIBERA", "KALTEBERA" eta abar izendatu beharko luke langilea.

Nola balioesten dira langilearen kalteberatasun-maila eta enpresak langilearentzat hartu beharko dituen prebentzio-neurriak, COVID-i dagokionez?

Horretarako, Prebentzio Zerbitzuko medikuak "Laneko Arriskuen Prebentziorako Zerbitzuetarako Jarduera Prozedura, SARS-CoV-2ren eraginpean egotearen aurrean" kontsultatuko du, zehazki **IV. eranskina** (sektore sanitarioko eta soziosanitarioko langileen kasuan) edo **V. eranskina** (gainerako sektoreetako langileen kasuan).

Koronabirusa

Coronavirus-Covid19

IV. Eranskina:

ANEXO IV: GUÍA DE ACTUACIÓN PARA LA GESTIÓN DE LA VULNERABILIDAD Y EL RIESGO EN EL ÁMBITO SANITARIO Y SOCIO SANITARIO

Grupos vulnerables	Patología controlada				Patología descompensada				Comorbilidad ≥ 2 aspectos			
Exposición laboral	NR1	NR2	NR3	NR4	NR1	NR2	NR3	NR4	NR1	NR2	NR3	NR4
Enfermedad cardiovascular/HTA	1	1	2	2	1	3	3	3	1	3	3	3
Diabetes	1	1	2	2	1	3	3	3	1	3	3	3
Enfermedad pulmonar crónica	1	1	2	2	1	3	3	3	1	3	3	3
Inmunodeficiencia	1	3	3	3	1	4	4	4	1	4	4	4
Cáncer en tratamiento activo	1	4	4	4	1	4	4	4	1	4	4	4
Mayores de 60 años	Sin patología				Patología controlada				Patología descompensada			
	1	1	2	2	1	3	3	3	1	4	4	4
Embarazo	Sin complicaciones ni comorbilidades				Con complicaciones o comorbilidades							
	1	3	3	3	1	4	4	4				

NR1 (Nivel de riesgo 1): Similar a riesgo comunitario. Tareas en áreas no COVID, tanto asistenciales como de soporte estratégico.

NR2 (Nivel de riesgo 2): Entrada en zonas COVID tareas con pacientes posibles, probables o confirmados, manteniendo la distancia de seguridad y sin actuación directa sobre paciente, por ejemplo, reparto de comida, limpieza, traslado de pacientes, etc.

NR3 (Nivel de riesgo 3): Entrada en zonas COVID con asistencia directa a pacientes o intervención directa con casos posibles probables o confirmados, con EPI adecuado y sin mantener la distancia de seguridad, incluida la movilización de pacientes y aseo.

NR4 (Nivel de riesgo 4): Profesionales, sanitarios o no sanitarios, que deben realizar maniobras generadoras de aerosoles (RCP, intubación, extubación, etc.).

1	No precisa ni adaptación ni cambio de puesto, permanece en su actividad laboral habitual.
2	Continuar actividad laboral. Puede realizar tareas con exposición a pacientes posibles, probables o confirmados por COVID 19, con EPIs adecuados. No puede realizar maniobras generadoras de aerosoles.
3	Continuar actividad laboral en zona NO COVID.
4	Precisa Cambio de Puesto de Trabajo y, de no ser posible, tramitar IT como Trabajador Especialmente Sensible o PREL.

IT: Incapacidad temporal. PREL: prestación riesgo embarazo lactancia.

V. Eranskina:

ANEXO V: GUÍA DE ACTUACIÓN PARA LA GESTIÓN DE LA VULNERABILIDAD Y EL RIESGO EN ÁMBITOS NO SANITARIOS O SOCIO SANITARIOS

Grupos vulnerables	Patología controlada				Patología descompensada				Comorbilidad ≥ 2 aspectos			
Exposición laboral	NR1	NR2	NR3	NR4	NR1	NR2	NR3	NR4	NR1	NR2	NR3	NR4
Enfermedad cardiovascular/HTA	1	1	2	2	1	3	3	3	1	3	3	3
Diabetes	1	1	2	2	1	3	3	3	1	3	3	3
Enfermedad pulmonar crónica	1	1	2	2	1	3	3	3	1	3	3	3
Inmunodeficiencia	1	3	3	3	1	4	4	4	1	4	4	4
Cáncer en tratamiento activo	1	4	4	4	1	4	4	4	1	4	4	4
Mayores de 60 años	Sin patología				Patología controlada				Patología descompensada			
	1	1	2	2	1	3	3	3	1	4	4	4
Embarazo	Sin complicaciones ni comorbilidades				Con complicaciones o comorbilidades							
	1	3	3	3	1	4	4	4				

NR1 (Nivel de riesgo 1): Similar a riesgo comunitario, trabajo sin contacto con personas sintomáticas.

NR2 (Nivel de riesgo 2): Trabajo con posibilidad de contacto con personas sintomáticas, manteniendo la distancia de seguridad y sin actuación directa sobre ellas.

NR3 (Nivel de riesgo 3): Asistencia o intervención directa sobre personas sintomáticas, con EPI adecuado y sin mantener la distancia de seguridad.

NR4 (Nivel de riesgo 4): Profesionales no sanitarios que deben realizar maniobras generadoras de aerosoles, como por ejemplo RCP.

1	No precisa ni adaptación ni cambio de puesto, permanece en su actividad laboral habitual.
2	Continuar actividad laboral. Puede realizar tareas con exposición a personas sintomáticas con EPIs adecuados.
3	Puede continuar actividad laboral sin contacto con personas sintomáticas. Si imposibilidad, tramitar PREL o IT como Trabajador Especialmente Sensible.
4	Precisa Cambio de Puesto de Trabajo y, de no ser posible, tramitar PREL o IT como Trabajador Especialmente Sensible.

IT: Incapacidad temporal. PREL: prestación riesgo embarazo lactancia.

Prebentzio Zerbitzuko medikuak langilearen zaurgarritasuna baloratzeko kontuan hartuko dituen irizpideak eta proposatu beharreko prebentzio-neurriak 3 faktoreren arabera izango dira:

(1) **Gaixotasuna:** Gaixotasunak taulan jasota egon beharko du:

- Diabetesa.
- Gaixotasun kardiobaskularra, hipertentsioa barne.
- Biriketako gaixotasun kronikoa.
- Inmunoeskasia.
- Tratamendu aktiboko fasean dagoen minbizia.
- Haurdunaldia.
- 60 urtetik gorakoak.

(2) **Gaixotasunaren egoera:** Gaixotasuna 3 egoeretan egon daiteke

- KONTROLATUA DAGOEN GAIKOTASUN bati buruz ari gara.
- GAIKOTASUN DESOREKATUA da.
- BI ALDERDITAN EDO GEHIAGOTAN KOMORBILITATEA dago (langileak bi gaixotasun edo gehiago ditu, eta horietako bat zerrendan dago).

(3) **Lan-jardueraren arrisku-maila:** prebentzio-zerbitzuko medikuak enpresaren aldetik duen informazioaren arabera (lanpostuen arriskuen ebaluazioa prebentzio-zerbitzuak balorazioa egiteko erabiliko duen prebentzio-dokumentua izaten da), langileok 4 arrisku-mailatan egon gaitezke:

- **NR1 (1 Arrisku-maila):** Arrisku komunitarioaren antzekoa, pertsona sintomatikoekin kontakturik gabeko lana.

- Jendearentzako zuzeneko arretarik ez duten langileak, edo, halakorik badute, bi metro baino gehiagora gertatzen direnak, edo kontaktua saihesteko babes kolektiboko neurriak dituztenak.
- Adibidez:
 - Administrazioako langileak.
 - Osasun-garraioko teknikariak, oztopo kolektiboekin, pazientearekin kontaktu zuzenik gabe.
 - Hesi kolektiboa duten garraio publikoetako gidariak.
 - Segurtasuneko langileak.
 - Etab.
- **NR2 (2 Arrisku-maila): Pertsona sintomatikoekin kontaktuan egoteko aukera ematen duen lana, segurtasun-distantziari eutsita eta haiekin zuzenean jardun gabe.**
 - Gerta daitekeen, gerta daitekeen edo baieztatu den kasu batekin izan daitekeen harremanean kontaktu esturik ez duten lan-egoerak.
 - Adibidez:
 - Pertsona sintomatiko batekin harreman esturik ez duten osasun-langileak, adibidez: lekualdatzeko laguntzaileak. Zaindariak, ohatilak, garbitzaileak.
 - Diagnostiko birologikoko probez arduratzen diren laborategiko langileak.
 - Osasun-materialarekin, fositeekin edo kutsatuta egon daitezkeen hondakinekin kontaktua duten langile ez-sanitarioak.
 - Sintomarik gabeko kontaktuen etxex etxeko laguntza.
 - Ezarritako segurtasun-distantzia bete ezin duten eta babes kolektiboko neurririk jarri ezin zaien langileak.
 - Etab.

- **NR3 (3 Arrisku-maila):** Pertsona sintomatikoei laguntza ematea edo zuzenean esku hartzea, norbera babesteko ekipamendu egokia izanda eta segurtasun-distantzia mantendu gabe.
 - SARS-CoV-2 sintomatikoak eragindako infekzio-kasu posible, probable edo baieztatu batekin kontaktu estua sor daitekeen lan-egoerak.
 - Adibidez:
 - Pertsona sintomatiko bat artatzen duten osasun-langile asistentzialak eta ez-asistentzialak.
 - Osasun-garraioko teknikariak, lekualdatutako pertsona sintomatikoarekin harreman zuzena badago.
 - Lanean pertsona sintomatiko batekin harreman estua izatea saihestu ezin den egoerak.
 - Etab.
- **NR4 (4 Arrisku-maila):** Aerosolak sortzeko maniobrak egin behar dituzten profesional ez-sanitarioak, hala nola BBB.

Aipatu dugun bezala, Prebentzio Zerbitzuko medikuak patologiaren egoera eta gure lanpostuari dagokion arrisku-maila erabakitzen duenean, aldagai horiek gurutzatu beharko ditu taulan, eta gurutzaketa egitean dagokion taulako laukietako batean egongo da.

Ikus dezagun adibide praktiko batekin (adibide gisa bakarrik):

Supermerkatu bateko langile batek Lupus du (immunoeskasiaren gaixotasuna). Langilea tratamenduan dago gaixotasun horrengatik. Enpresari eskatzen dio prebentzio-zerbitzura bidal dezala dagokion balorazioa egin diezaioten.

Koronabirusa

Coronavirus-Covid19

Prebentzio-zerbitzuak, bere lanpostuaren ebaluazioarekin batera (bertan jasotzen dira bere lanpostu zehatzaren arrisku orokorrak eta espezifikoak) eta langileak bidaltzen dizkion txosten medikoekin batera, V. eranskineko taularen arabera, honako hau ondorioztatzen du:

- Gaixotasuna: gaixotasuna zerrendan dago (immunoeskasia-gaixotasuna da).
- Gaixotasunaren egoera: patologia kontrolatua da.
- Lan-jardueraren arrisku-maila: daukan informazioan oinarrituta, medikuak uste du langile hori NR2an sartuta egongo litzatekeela.

Ondorio horiek atera ondoren, datu horiek taulan gurutzatuko ditu, honela:

ANEXO V: GUÍA DE ACTUACIÓN PARA LA GESTIÓN DE LA VULNERABILIDAD Y EL RIESGO EN ÁMBITOS NO SANITARIOS O SOCIOSANITARIOS

Grupos vulnerables	Patología controlada				Patología descompensada				Comorbilidad ≥ 2 aspectos			
Exposición laboral	NR1	NR2	NR3	NR4	NR1	NR2	NR3	NR4	NR1	NR2	NR3	NR4
Enfermedad cardiovascular/HTA	1	1	2	2	1	3	3	3	1	3	3	3
Diabetes	1	1	2	2	1	3	3	3	1	3	3	3
Enfermedad pulmonar crónica	1	1	2	2	1	3	3	3	1	3	3	3
Inmunodeficiencia	1	3	3	3	1	4	4	4	1	4	4	4
Cáncer en tratamiento activo	1	4	4	4	1	4	4	4	1	4	4	4
Mayores de 60 años	Sin patología				Patología controlada				Patología descompensada			
	1	1	2	2	1	3	3	3	1	4	4	4
Embarazo	Sin complicaciones ni comorbilidades				Con complicaciones o comorbilidades							
	1	3	3	3	1	4	4	4				

NR1 (Nivel de riesgo 1): Similar a riesgo comunitario, trabajo sin contacto con personas sintomáticas.

NR2 (Nivel de riesgo 2): Trabajo con posibilidad de contacto con personas sintomáticas, manteniendo la distancia de seguridad y sin actuación directa sobre ellas.

NR3 (Nivel de riesgo 3): Asistencia o intervención directa sobre personas sintomáticas, con EPI adecuado y sin mantener la distancia de seguridad.

NR4 (Nivel de riesgo 4): Profesionales no sanitarios que deben realizar maniobras generadoras de aerosoles, como por ejemplo RCP.

1	No precisa ni adaptación ni cambio de puesto, permanece en su actividad laboral habitual.
2	Continuar actividad laboral. Puede realizar tareas con exposición a personas sintomáticas con EPIs adecuados.
3	Puede continuar actividad laboral sin contacto con personas sintomáticas. Si imposibilidad, tramitar PREL o IT como Trabajador Especialmente Sensible.
4	Precisa Cambio de Puesto de Trabajo y, de no ser posible, tramitar PREL o IT como Trabajador Especialmente Sensible.

IT: incapacidad temporal. PREL: prestación riesgo embarazo lactancia.

Taulako faktoreak gurutzatzean, Prebentzio Zerbitzuko medikuak zehaztu du proposatu behar duen prebentzio-neurria **3.a** izan behar dela:

Koronabirusa

Coronavirus-Covid19

"Lanean jarrai dezake pertsona sintomatikoekin harremanik izan gabe. Ezinezkoa bada, PREL edo ABE izapidetzea, bereziki sentibera den langile gisa".

Egoera horretan (Prebentzio Zerbitzuko medikuak txostena egin du ondorioekin), bi kasu gerta daitezke:

1. **BAT GATOZ** txostenaren ondorioekin.
2. **EZ GAUDE ADOS** txostenaren ondorioekin, arrazoi hauengatik:
 - a) Medikuak egindako BALORAZIO MEDIKOA ez da zuzena.
 - b) PREBENTZIO-NEURRIAK ez dira nahikoak.
 - c) Medikuak egin duen ARRISKUAREN BALORAZIOA ez da zuzena.
 - d) Medikuak zenbait arrisku edo lan-baldintza ALDE BATERA UTZI ditu.
 - e) Prebentzio-zerbitzuko medikuak lana segurtasun-baldintzetan egin ahal izateko proposatzen dituen NBEak EZ DAUDE ESKURAGARRI.
 - f) Etab.
4. Txostenaren ondorioekin **ADOS EZ BAGAUDE**, desadostasun horren berri eman beharko genioke prebentzio-zerbitzuari (oso ondo justifikatuta zergatik ez gauden ados).

Sailak desadostasuna jakinarazteko eredu bat proposatzen dizue, Prebentzio Zerbitzuari zuzendua (gida honen amaieran dago eskuragarri).

OHAR GARRANTZITSUA! Eredu bat baino ez da (erabat generikoa), erreklamazioa banaka egiten duen pertsona bakoitzarentzat egokitu beharko litzatekeena.

"Laneko Arriskuen Prebentziorako Zerbitzuetarako Jarduera Prozedura, SARS-CoV-2ren eraginpean egotearen aurrean" dokumentuan ezarritako baldintzak kontuan

hartzen baditugu, Arloak uste du desadostasun-idazki horiek egingarriak izan daitezkeela honako kasu hauetan:

- Eremu sanitarioko eta soziosanitarioko langileak.
- Gainerako langileak:
 - *Lana NR3koa edo hortik gorakoa denean, ondoko PATOLOGIA KONTROLATUEN kasuan:*
 - Gaixotasun kardiobaskularra/HTA.
 - Diabetesa.
 - Biriketako gaixotasun kronikoa.
 - 60 urtetik gorakoak.
 - *Lana NR2koa edo hortik gorakoa denean, KONTROLATUTAKO PATOLOGIA hauen kasuan:*
 - Immunoeskasia.
 - Minbizia tratamendu aktiboan.
 - Haurdunaldia (konplikaziorik eta komorbiditateerik gabe).
 - *Lana NR2koa edo hortik gorakoa denean, PATOLOGIA DESOREKATU hauen kasuan:*
 - Gaixotasun kardiobaskularra/HTA.
 - Diabetesa.
 - Biriketako gaixotasun kronikoa.
 - Immunoeskasia.
 - Minbizia tratamendu aktiboan.
 - 60 urtetik gorakoak.
 - Haurdunaldia (konplikazioekin edo komorbiditateekin).
 - *Lana NR2 edo goragokoa denean, 2 ALDERDI EDO GEHIAGOKO KOMORBILITATEA dagoenean:*

- Gaixotasun kardiobaskularra/HTA.
- Diabetesa.
- Biriketako gaixotasun kronikoa.
- Immunoeskasia.
- Minbizia tratamendu aktiboan.
- 60 urtetik gorakoak.

5. 4. puntuan aipatutako desadostasun-jakinarazpena egin ondoren, bi agertokitan aurki gaitezke:

- 1) Prebentzio Zerbitzuko medikuak balorazioa errefusatu eta zuzendu du, eta orain ados gaude horrekin.
- 2) Prebentzio Zerbitzuko medikuak eutsi egin dio egin duen txostenari, eta berretsi egin du.
 - Gure desadostasuna zerk eragiten duen kontuan hartuta, honako hauetara joko dugu:
 - Balorazio medikoarekin ados ez egotea: OSALAN.
 - Arriskuaren balorazioarekin, neurriekin eta abarrekin ados ez egotea: ITSS (Laneko eta Gizarte Segurantzako Ikuskatzailatza).

Koronabirusa

Coronavirus-Covid19

.....-n, a 2020koren

..... Prebentzio Zerbitzuko Mediku Arloari
zuzendua

.....Jauna/Anderea, NAN-duna,
..... enpresako langilea, Jakinarazpenetarako
helbidea helbide honetan du: kalea, (K.P.) (Herria),
(Telefono mugikorra), honako hauetan oinarrituta:

EGITATEAK

LEHENA.- 2020/xx/xx (e) (a) n, eskaera bat bidali niola enpresari, Prebentzio Zerbitzuko Osasun Zerbitzura bidal nintzan, nire esku zeuden txosten medikoak haren esku jartzeko, COVID-19ren infekzioari dagokionez sinatzen duenak duen sentsibiltate berezia kontuan hartzeko, eta, hala badagokio, aldi baterako ezintasunaren adierazpena egiaztatzeko nahitaezko txostena egiteko tramitazioa errazte aldera Osakidetzako lehen mailako arretako medikuari.

Koronabirusa

Coronavirus-Covid19

BIGARRENA.- 2020-xx/xx (e) (a) n, idazki hau zuzendua dagoen Prebentzio Zerbitzuko Medikuntza Arloak txostena bidali zidan.

Txosten horren ondorioa honako hau da:

“

HIRUGARRENA.- Ez nator bat aurreko puntuan aipatutako txostenaren ondorioekin, arrazoi hauengatik:

-
-
-
-
-

Aurreko guztia kontuan hartuta, honako hau

ESKATZEN DUT

Idazki honen 3. puntuan emandako argudioetan oinarrituta, idazki hau igorri zaion Prebentzio Zerbitzuko Arlo Medikoak bere jarrera berriz azter dezala eta txosten bat egin dezala, proposatutako neurriek nire segurtasuna eta osasuna bermatzeko, Laneko Arriskuen Prebentzioari buruzko azaroaren 8ko 31/1995 Legeak aurreikusten duen bezala.

(Interesdunaren sinadura)